

Helena Diesingová: Osobnosti a vývoj českého komiksu do roku 1949

Posudek vedoucího rigorózní práce

Téma rigorózní práce Heleny Diesingové je v kontextu uměnovědných studií stále ještě neobvyklé. Autorka se odhodlala vstoupit na tenký led žánru, který v české kultuře nebyl soustavně zpracován jako celek, natož jako specifický fenomén do roku 1949.

Toto rozhodnutí s sebou nesla mnohá rizika, kterých si byla autorka vědoma. Prvním byla naprostá absence české literatury definice komiksu a informace o mezinárodním vývoji tohoto žánru. Proto také autorka před vlastní zkoumání českých proměn kreslených stripů v komiks zařadila historický vývoj komiksu, pokud vím v českém jazyce dosud nezachycený. Autorčina záliba v tématu a velké pracovní nasazení ji přivádělo před obtížná dilemata: materiálu a popsaných stránek měla mnoho, musela nutně seškrtnout. Úvodní část o mezinárodním vývoji komiksu dokumentuje ovšem velmi dobrou orientaci v mezinárodním historickém materiálu.

Ve vlastní práci se pak jako ohař snaží vystopovat v českých tiskovinách a periodikách jen náznak toho, co by ji přivedlo k fenoménu komiksu. Přes Karla Stroffa v Humoristických listech 1907 se dostává k Josefu Ladovi. Sleduje provázanost textů a kreseb a snaží se nalézat cestu od žurnalistické kresby, diferencovat mezi bohatě ilustrovanou prózou, obrazovým pásmem, kresleným seriálem a komiksem. Tohoto posledního fenoménu v čisté podobě nenachází mnoho. Sleduje příklady vývoje žánru u Ondřeje Sekory, a hodnotí jej velmi vysoko, dokonce podle autorky byl jediný, kdo v letech 1918-1939 v ČSR soustavně dělal komiksové stripy v pravém smyslu slova. Dalším komiksem do roku 1945 jsou pak známé Rychlé šípy. Aby autorka došla k takovému na první pohled banálnímu konstatování, musela projít desítky ročníků různých periodik, jak uvádí v pramenech.

Považuji výše uvedená a na první pohled jednoduchá zjištění za podstatná, neboť jsou výsledkem autentického průzkumu periodik. Nic se zde nestavělo spekulativně: vycházelo se od materiálu, od nulového bodu, kde se zjišťovalo, zda ten či onen projev odpovídá definici komiksu. O Ondřeji Sekorovi bylo v poslední době leccos napsáno, ovšem k rozlišení mezi obrázkovým seriálem a komiksovým stripem by to nestačilo. Většinu ostatní produkce, a to i velmi zajímavých autorů, jako Zdeněk Tůma, řadí diplomantka spíše do kategorií obrázkový seriál. Oceňuji i to, že autorka se nebojí hodnotit výkony jednotlivých kreslířů, což je role mnohdy nevděčná.

Již popisem a charakteristikou žánrů, ale i obrazových seriálů autorka nepřímou vytváří sociální a kulturní obraz zejména první republiky. Je jisté, že zvláště sociologická a ikonologická potence v řadě jí uvedených seriálů je velká a bude nejspíše otázkou budoucnosti, kdy se po základním zpracování a pojmenování žánru bude moci ponořit do jistě podstatných hloubkových analýz seriálů a komiksů.

Domnívám se, že autorka zvládla úskalí tenkého ledu žánru výborně a proto plně podporuji její práci k obhajobě.

V Praze 23. 5. 2007

prof. Vojtěch Lahoda